

In 2009 komt de 'Good Club' in New York achter gesloten deuren voor het eerst bijeen. Het is een bijeenkomst van de rijkste mensen van de wereld, wier gezamenlijk in te brengen nettovermogen geschat wordt op 125 miljard dollar. De doelstelling van de Good Club is het starten van een gecoördineerde reactie op de bedreigingen van de wereldwijde financiële crisis. Onder leiding van Bill Gates, Warren Buffett en David Rockefeller besluit de groep nieuwe manieren te vinden om de bronnen van ontevredenheid in de ontwikkelingslanden aan te pakken, met als speerpunten overbevolking en besmettelijke ziekten. De aanwezige miljardairs bespreken de onderwerpen vanuit hun eigen invalshoek en negeren daarbij de prioriteiten van de nationale overheden en bestaande hulporganisaties. Ondank het besloten karakter van de Good Club lekken verschillende details van de geheime top uit naar de pers. De doelstellingen van de Good Club kunnen beschouwd worden als een keerpunt in de grote filantropie.

Belangrijkste uitgangspunt van de Good Club is het filantropenkapitalisme.

Daarbij worden de ondernemersinzichten van de miljardairs direct toegepast op de grote problemen waarmee de wereld te kampen heeft.

Het filantropenkapitalisme van de Good Club ziet een wereld vol grote problemen waarvan ze vindt, dat zij, en misschien alleen zij, ze kan en moet oplossen. Hun filantropie is 'strategisch', 'marktbewust', 'impactgericht' en 'kennisgericht'. Daarbij gaan zij uit van het maximaliseren van de donorgiften door hun winstmotief te benutten voor sociale doelen.

Uiteraard staat bij de Good Club niet de vraag centraal wie de eigenaar is van de productiemiddelen. Daarover zijn de leden van de club het grondig met elkaar eens: daar wordt niet aan getornd. De speerpunten, zoals overbevolking en besmettelijke ziekten, richten zich vooral op het verwerven van goodwill, waardoor de kapitalistische organisatiestructuur en productiewijze worden gelegitimeerd en veilig gesteld.

Neoliberale charitas bestaat niet omdat de leiders van de kapitalistische ondernemingen filantropen zijn. Achter de neoliberale charitas gaat een slim uitgedacht bedrijfsconcept schuil.

Het patroon van dergelijke 'filantropische' activiteiten werd ongeveer een eeuw geleden in de VS geïntroduceerd door industriële baronnen zoals Rockefeller, Carnegie en Ford. In de twintigste eeuw heeft grootschalige private filantropie een wereldwijde rol gespeeld om de hegemonie van neoliberale instellingen veilig te stellen, terwijl de ideologie van de Westerse heersende klasse werd (en wordt) versterkt. Internationale netwerken van stichtingen, gesponsorde NGO's en Amerikaanse overheidsinstellingen zoals de National Endowment for Democracy (NED) zijn een verlengstuk van het internationale imperialisme.

De rol van de 'Grote Filantropie' is echter breder. Zelfs schijnbaar goedaardige projecten zoals de bestrijding van besmettelijke ziekten, kunnen het best worden begrepen vanuit hun specifieke historische en sociale context. Neem bijvoorbeeld het feit dat scholen voor tropische geneeskunde in de VS en in de late 19de eeuw werden gevestigd met het expliciete doel om de productiviteit van koloniale arbeiders te verhogen, terwijl daarmee de veiligheid van de blanke overheersers werd veiliggesteld.

De lange traditie van Neoliberale charitas zet zich voort in de huidige tijd. Deze eliteliefdadigheidsfondsen zijn aantrekkelijk voor de superrijken, niet alleen als alternatieve kanalen om beleid te beïnvloeden, maar ook als een wettelijke manier van belastingontwijking. Volgens de Amerikaanse wetgeving zijn investeringen in charitatieve stichtingen belastingvrij.

De invloed van de Bill en Melinda Gates Foundation (BMGF) is enorm en groeit nog steeds. Binnen de VS richt de BMGF zich voornamelijk op "onderwijshervorming", door steun te verlenen aan initiatieven om openbare scholen te privatiseren. De veel grotere internationale divisies richten zich op de Derde Wereld en zijn gericht op infectieziekten, landbouwbeleid, prenatale gezondheidszorg en geboortebepaling. De BMGF oefent de macht niet alleen uit

via een stroom van investeringen, maar opereert ook breder, door middel van een uitgebreid netwerk van "partnerorganisaties", waaronder onprofitorganisaties, overheidsinstanties en particuliere bedrijven.

Bijvoorbeeld: als de derde grootste donor van de Wereldgezondheidsorganisatie van de Verenigde Naties (WHO) is de BMGF een dominante speler in de vorming van het mondiale gezondheidsbeleid. Het organiseert uitgebreide en uitgewerkte publiek-private partnerschappen in afzonderlijke landen, welke, althans theoretisch verantwoordelijk zijn voor burgers, en winstgevende bedrijven die daarentegen alleen aan hun aandeelhouders schatplichtig zijn.

De BMGF is de voornaamste initiatiefnemer op het gebied van zogenaamde prominente "multi-stakeholder initiatives", zoals het Global Fund (ter bestrijding van AIDS, malaria en tuberculose) en de GAVI Alliance (een "publiek-private samenwerking" tussen de Wereldgezondheidsorganisatie en de vaccinindustrie). Met dergelijke overeenkomsten kan de BMGF zijn belang in deze ondernemingen verhogen, waardoor deze bedrijven de kracht en winst kunnen bundelen door middel van strategische investeringen.

De wereldwijde invloed van de BMGF is inmiddels zo groot dat voormalig CEO Jeff Raikes in de UN Post in 2010 al verklaarde: "Wij vervangen de VN niet. Maar sommigen zouden zeggen dat we een nieuwe vorm van multilaterale organisatie zijn."